

Nro. 8.

A' FELS R. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL,

*Költ Bétsben Pénteken Juliusnak 25-ik napján,
1800-ik esztendőben.*

B é t s.

Posonban a' mult péntekenn (Jul. 18 dikán) dél után, a' *Mihály* utzában kezdödvén a' közlebről említett szörnyü égés, a' nagy szél miatt ellene álhatatlanul egész a' *Dundig* lévő minden utzákon keresztül harapodzott. A' kár, a' melyet okozott, 2 millió forintokra betsültetik. Sok más közönséges és magános épületeken kívül, a' melyek nagyobb vagy kisebb kárral megétek, meg-neveztetnek a' *Pálffy Leopold, Erdödy Josef, Pálffy János, Keglevics, Eszterházy Imre, Illéshazy*, Grófi nagy épületek, a' *Komendánus háza*, az azzal szomszédos nagy házakkal együtt,

H

mészárszék, bor és ser-házak, &c, mind együtt 102 házak. Két emberek is kegyetlen halállal veszttek a' tűzbe,

Hadi Történetek.

Most már, Jul. 16-dika után terjedő hadi tudósításokkal a' Cs. Királyi seregektől nem szolgálhatunk. Leg későbbre szűnt meg a' verekedés a' F. M. Lieutenant *H. Reusz*' seregeinél *Tyrolisban*: de innét is olyan jelentős tetetődék végezetre 17-dikben a' *Bétsi* fő Hadi Cancelláriához, hogy a' *Báró Kray* által köttetett közöséges fegyvernyugvásti rendelések, már 16-dikban oda is el-érkeztenek légyen.

Ezen alkalmatossággal írta *H. Reusz*, hogy még 13-dikban kemény viaskodások estek mind *Vorarlbergiában*, mind pedig a' *Graubundban*. Jó reggeli 5 orakór egy lovasokból és gyalogokból álló a' miéinket sokkal feljúl haladó erejű ellenséges sereg, *Bregentz* felől három oldalról nyomult e' rész szerint a' *Jelacsics* rész szerint az *Auffenberg* Generálisaink' alatt *Vorarlbergben* és *Graubundban* állott Cs. Királyi seregek ellen. Azonban *Balzers* mellett is által jött *Helvetziából* ugyan ekkor egy más rendbéli ellenséges őrszék.

Egész késő estvéig tartott a' verekedés; most egyik, majd ismét a' másik Fél nyomta ki a' másikat, tserélgetve a' maga tanyájából; a' Császáriák *Nendeln* mellett fogtak-el nevezetesen egy 150 emberekből álló ellenséges csoportotskát. — Végezetre, a' *H. Reusz*' izemélyes vezérlése alatt lévő seregekkel ezen tsatázásnak el kezdődése előtt fenn-állott közösülés' útjának helyre állíthatása végett, *Fallas*' tájjára hozta és szállította Gen. *Jelacsics* a' maga seregeit.

Minden alatta lévő seregeinek vitézségit, ne-

vezetesen pedig az Oberster *Rochovszky*, és a'
Bachman' Helvétus Emigráns Regementje béli
 Májor *Miller*' magok meg különböztetések, erős-
 sen magasztalja Gen. *Jelácsics*. — Hasonló nagy
 ditsérettel ír Hertzeg *Reusz* is mind azokról a'
 Cs. Királyi seregekről, és *Tyrolisi* Stutzosokról,
 a' kik 11-dikben *Füssen* mellett, az őket hasonló
 képpen sokkal feljül haladó erejű ellenséggel, meg-
 különböztetett vitézséggel verekedtenek.

* * *

Minekutánna az *Ölofz* országban *Alessán-*
dria és *Tortona* között Junius' 14-dikénn történt
 nagy ütközetnek környüállásait a' Frantzia of-
 ficiális Ujjság ki-hírdette volna: ilyen szavakkal
 közli most, ugyan ezen Frantzia környüállásos
 tudósítást a' *Bétsi* Udvari Német Ujjság is a' Fran-
 zia Ujjság-tzikkelyek között:

„Generál *Berthier* bé nyomtatta (ezek a' Bétsi
 Német Ujjság' szavai) a' *Marengói* tsatának környü-
 lásait a' Párisi *Officiális* levelekbe, a' mely nem tsak
 historiai tekintetben, hanem még arra a' betsül-
 leteffégre és mérséklettségre nézve is meg-jegy-
 zésre méltó, mellyel azt elő adja, hogy: a' két tsatá-
 zó ellenséges armádiák egyik-a' másikanak hé-
 rosi-bátorságánn miként tsudálkoztak légyen köl-
 tsönösön; hogy ez az ütközet az ezen Század
 béli leg nagyobbak közzül egy volt légyen; és
 hogy végezetre a' győzedelem tsak azért hajlott
 légyen a' Frantziák' részére, hogy a' Császáriak
 az egész napi szüntelen való viskodás után, még
 utóljára azokkal a' *Desaix*' és *Monnier*' friss Ofz-
 tályaikkal kéntelenítették meg-viaskodni, a' me-
 lyek azon egész napi tsatázásból még addig semmi
 részt nem vettek volt.

„Jun. 14 dikénn reggeli 7 orakór (itt már *Berthier*
 hozódik-bé, mint tudósító) a' Császáriak meg-tá-

modták azt az előljáró Osztályunkat, a' melyet *Gardanne* General vezéreit. General *Victor*, azonnal hadi rendbe formálta a' maga vezérlése alatt lévő Osztályt; a' Frantzia t. bor' centrumát (közép pontját) a' mely egy *Alarengó* nevű falu volt, fegyveres néppel meg- rakta; és az alatta lévő több népből a' tsatázó lineának bal szárnyát formálta, a' mely a' *Bormida* vizéig terjedett ki; a' hadi rend' jobb szárnyára *Lasnes* General állott az alatta lévő Osztállyal. Az egész armádia két szakaszokra osztattatott, 's ezeknek szárnyaikat számos lovallág fedezte. A' Császári armádia egész erejével elő nyomulván, a' *Victor*' Osztályára ütött, mely is magát *Seravalle* felé vonta, és a' segítségére rendeltetve lévő lovallág is későre érkezhetett- meg, mivelhogy annak vezére Gen. *Duvigneau*, a' maga lovas Brigadájától, engedelem nélkül, el-távozott volt.

„*Berthier* ekkór a' *Desaix*' Osztályát is útnak indítván, és *Bonapartéval* együtt maga is a' tsatázó mezőn meg-jelenvén, jótelyes folyamatban találta az ütközetet. *Gardanne* General 2 oráig tartóztatta az *Austriaiak'* centrumát, és jobb szárnyát, hanem végezetre, mint *Avantgarda*, oda hagyni kéntelenített a' maga helyet, a' mely után oldalaslag formált *Marengó* és a' *Bormida* között egy hadi lineát, a' mellyel a' *Marengó* ellen előre nyomuló ellenséges sereget újra meg-támodta ugyan, hanem ennek ujj legitsége érkezvén, *Marengó* felé tovább is folytatta útiát, a' mely falut a' *Victor* vezérlése alatt 3 Frantzia Brigádák védelmeztek. A' Császáriak' bal szárnya azonközben elő-érkezvén, *Marengó*t el foglalta, és 400 embereinket, a' kik magokat ezen faluban egy házba: sántzok közzé vették volt, elfogta. Stutzosaink, már töltéseiket el-lövöldözvén, a' tsatázó mezőt oda hagyták; és az ellenég, heves lármával újra réánk ütött: a' kinek

Lasnes Generál hasznoson ellene állott ugyan, és a *Chamberlao*' Osztályának is, a' mely már hátrálni kezdett volt, két *Batallion*okat küldött segítségül, hanem az ellenség, a' kinek centruma gyakor ízben vizsgálá nyomtatott, mind ujabb meg ujabb ízben viadalt kezdett, és végezetre *Murengót* is megkerülvén, Generál *Victor* onnét magát a' reservához vizsgálá vonni kentelenített, és Generál *Lasnes* is, noha a' *Watria* osztálya mozdulás nélkül megmaradott a' maga helyenn, és a' Gen. *Champaux*' Brigadája is segítségére megérkezett volt, végezetre csakugyan változtatni kentelenített hadi lineáját.

A' *Desaix*' vezérlése alatt organizalódó *Reserva* linea azonközben, még egészszén kéz nem lehetvén, maga *Bonaparte* nagy sebességgel a' *Lasnes*' osztályához nyargalt, és a' 72-dik Fél-Brigadát személyesen akarta a' tűzbe vezérelni — hanem azonnal minden felőlről kiáltozni kezdtek a' katonák, hogy: *nem itt a' helye az Első Consulnak, ne tegye - ki magát a' veszedelemnek!* — azonközben a' katonák a' magok' fő vezérjekeket a' veszedelem' közepében lenni szemlélvén, tulajdon veszedelmekről el felejtkeztek — és a' Consul az alatt egy kicsiny időt nyert — a' tsoporok, rézzenként és egymásután, az ellenségnek 80 ágyui előtt, magokat, jól intéztetett fordulások által vizsgálá vonták, úgy, hogy azonközben az ő el-hulló embereik mind ki pótolattak. Az ellenség azon iparkozodott, hogy eddig való előmeneteleit további haszonnal fordíthassa. Az ő fokgyaloglása a' nagy számu könnyű szerű ágyuzó kézütelek által segítettvén, jobb szárnyunkat megkerülte, és táborunknak megkerülésével is fenyegetődött, Most már a' Consul' Granatárossai is elő nyomulták, és az ellenségnek háromszori egymásután való reájok rohanását állották ki. Eppen ezen szempillantásban érkezett meg

Gen. *Monnier*, a' maga Divisiójával a' Reserva sereghez, a' melyre *Desaix* várokozott. *Casjel-Ceriolo* nevő falut vízfőzra vettük az ellenségtől; hanem, miuthogy seregeinknek centruma és bal szárnya még mind hátrálásban foglalatoskodott, azt ismét oda hagyni kéntelenítettünk.

„Ilyen környülállások között a' *St. Julien* nevü térségekre ért a' hátráló Frantzia armádia, a' ho' a' Gen. *Desaix* Reserva serege olyan módon állott két hadi lineákban, hogy annak jobb szárnya a' Gen. *Marmont*' vezérése alatt 12 ágyuk által, bal szárnya pedig a' *Kellerman*' vezérése alatt lévő lovas Brigáda által fedezettett. *Bonaparte*, a' leg hevesebb tüzelés közben a' tsatazza hátráló Batalionok között keresztül-kasul lovagolván, biztatta a' katonákat és megszüntette őket hátrálástól. Ez, dél-utánni 4 orakor volt. Generál *Desaix* a' 9-dik Fél-Brigadával maga személyesen rohant bajonéttal az ellenség' sorai közé: hasonlót tselekedett ugyan ezen szakasznak, jobb szárnyánn Generál *Boudet* is. Clujó utánnok az egész Frantzia tábor két lineákban és rohanó lépésekkel elő nyomult. Az ellenséges ágyuzók hátat adni kéntelenítették; hasonlót tselekedett a' gyalogság is. Ekkor érte és ölte meg *Desaix* Generálul egy ellenséges golyobis: kinek halála, ugy látszott, mintha a' tsatának meg-ujjítására való jeladás lett volna a' Frantziák között. A' fűrű sorokat formáló két ellenséges hadi linea, bajonétja által tartoztatta rohanó Batalionnyainkat: midön azonközben Generál *Kellerman* a' Császfáriák' hadi lineájában egy nyilalást sajditván-meg, azt egészfen ketté vágta, és 6 ezer embert fogott el, kik között voltak *Zach* és *St. Julien* Generálisok is.

„Ekkor *Lasnes* Generál, a' *Watrin* és *Boudet* Divisióikkal, 's a' Consuláris Gárda-Granátérossokkal, Gen. *Marmont* pedig az ágyuzokkal, a'

2 dik ellenseges lineára, *Murat* General pedig az ellenséges lovasságra rontottanak, és őket a' *Bormidánn* való kereftül menetelre kényszerítették, minekutánna a' verekedés már a' setétben is egy oráig tartott volna. Így végződék ez a' (leg alább a' *Pávidnál* 1525-ben történt tsátától fogva) az *Olosz* országi hiltoriákban pelda nélkül való tsata."

* * *

A' Cs. Királyi és Frantzia armádiák között Német országonn kötöttetett közönséges fegyvernyugvásnak Czikkelyei, ezek: — „

„*Egyezés*, a' Cs Királyi seregek' Vezérjeik 's-ezeknek Német országonn lévő Szövetségeseik, 's-a' Német országonn, Tyrolisban, Helvétziában, és Graubüntemben lévő Frantzia armádiák között.

„Indzsiner Gen. Májor Gróf *Dietrichlein-Proskau*, és Brigadéros-General *Victor Fanneau-la-Horie*, a' kik a' fegyvernyugvást illető egyezésnek alá írására a magok fő vezérjeiktől illendő hatalommal fel-ruháztattak, a' következő határozást tették:

1) *Czikkely*, Az ellenségeskedések a' Cs. K. seregek, 's ezeknek a' Német Birodalomban lévő Szövetségeseik között egy részről, más részről pedig a' Frantzia seregek között, Német országonn, Helvétziában, Tyrolisban, és Graubüntemben, meg-szűnnek: és tsak az után 12 napokkal kezdődhetnek-el, minekutánna a' felmondó Félnek jelentése a' másik Félnek fő hadi szállítására meg-érkezett.

2) *Czik*. A' két Fél' seregeit a' fegyvernyugvás' ideje alatt egymástól el-választó határ-lineának pontjai ezek lesznek: Első pontja (a' *Graubund*' Élzaki szegeleténél) a' *Rénus* jobb partján

Balzers; innét a' *Ill* innét ismét a' *Lech* vizeik' forrásaikig megyen a' *linea*; innét ezen a' első viznek bal partján ugyan gyen le *Reuti* mellé, hogy ez innét-felől marad; továbbá következnek mint pontok ezen fegyvernyugvás' lineájában (a' *Bavariai* és az *Innhali* szél-kenn) a' *Coehelsee*, a' *Walchensee*, a' *Jachnad-vize*, ennek az *Iserbe* való szakadása, itt által megyen a' *linea* az *Iserenn* az után meg-kerüli a' *Tegern* tavát, *Gmündnél* keresztül jár a' *Manqualdonn*, és annak bal partján jön *Falley* mellé; a' honnét a' *Kolpach* kútfeje felé vevén az utját, az után ennek bal partját, ezenn aló' pedig a' *Vils* bal partját követi, egélsz a' *Dundig*; itt a' *Duna* jobb partján fel-felé fordulván ugyan megyen *Kollheimig*; itt a' *Dundonn* által jön az *Altmühl* jobb partjára, és a' mellett marad *Pappenheimig*; onnét megyen *Weissenburghoz*, onnét a' *Rednitz* bal partjára egélsz a' *Ménusig*, melynek ismét a' bal partján marad a' *Rénus* vizéig, oly módon, hogy túl a' *Ménuson* ez az al-választó *linea* a' *Nidda* vizénn belől *Mdintz* felé ne közelithessen; és e' tájjon minden esethez képepest azokonn a' pontokonn maradjanak a' *Frantzia* seregek, a' hól *Mellidor'* 26-dikánn (Jun. 15-dikénn találtnak).

3) *Czik*. *Graubündenben* *Balzorsenn* feljül azon a' *lineánn* belől maradnak a' *Frantziák*, a' mely *Balzerstől* fogva, a' *Chur*, *Splugen*, és *Cleven* ország-útjaikonn nyúlik el a' *Como* táva felé. A' *Császáriák* azon részében maradnak *Graubundnak*, a' melyből a' patakok az *Inn* és *Etsch* vizek felé folynak-le, az az *Alsó* és *Felső Engadeinban*, és *Sz. Marienthalban*. A' mely *Graubundiai* föld a' két seregek' lineáji között fekszik, egyik *Félnek* seregei által is el nem foglaltatik, és *neutrálisnak* marad; és meg-tartja eddig való ország-lása formáját.

4) *Czik*. Azok a' várak, a' melyek ezen fegy-

ver nyugvós' lineáján-túl, meg a' Császáriak által vagynak elfoglaltatva, minden tekintetre nézve abban az állapotban hagyattatnak, a' melyben ezeket a' két Fél' fő vezérjeitől ki-rendeltetendő Biztosok mostan találni fogják; ujj erőllégek beléjek nem készítettnek; az ezen várak mellett elmenő utakonn, és folyó vizekenn, a' járás-kelés nem akadályoztatik; eleséggel tsak tiz-tiz napokra rakattatnak meg ezen várak, és nem a' Frantziáktól elfoglaltatva lévő földekről: de ellenben a' Frantziák sem állanak elibe az oda misunnét érkező és meg-határozott mennyiségű eledelnek.

5) *Czik.* A' Császári fő vezér bé-küldhet ezen várakba egy-egy tiszte, a' ki a' benn lévő Komendánsokat útasítsa a' felől, hogy ezen egyezéshez képpelt miként viseljék magokat.

6) *Czik.* A' két táborok között el-folyó vizekenn, tsak ott lehet hidakat csinálni, a' hol a' válofztó lineá azokonn keresztül jár; de ott is a' lineá megelt: a' fő vezérek tsakugyan meg érthetik egymást, a' kéttáboroknak vagy a' kereskedésnek könnyebségére szolgálható tekintetek iránt.

7) *Czik.* Soholt is, a' hol a' válofztó lineát hajozható vizek formálják, a' hajokázást sem egyik sem másik Fél nem akadályoztathatja; hasonló-képpen mind két Fél használhatja az olyan ország utakat is, a' melyek a' két táborok között lejendő lineát formálják.

8) *Czik.* A' Német Birodalmi tartományok, és az ő Császári Felsége' tartományai, melyek ezen lineán-túl a' Frantzia seregektől elfoglaltatva lesznek, a' tulajdonnak és az eddig való országlás formának bátorságban való maradására nézve, ezen seregek' egyenességének védelme alá bizattatnak. Sem a' Császári armadához mutatott szolgálajokért, sem politikai vélekedései-

kért, sem a' háburuba való avatkozásokért, nem lehet ezen tartományban lévő lakosokat kérdőre vonni.

9) *Czik.* Ez az egyezés leg nagyobb sietséggel el-küldődik minden magános tsatázó seregekhez, azért, hogy ne tsak az ellenségeskedések azonnal meg-szűnnyenek, hanem, hogy az egyezés' egész foglalatiának bé-töltetődése is mingyár munkába vétetődheffék, és végre' halytattathassék. — Tisztek rendeltetnek-ki mind két Fél' Generál-Stábjaiktól, hogy a' válaftzó lineát mind azokonn a' helyekenn, a' hol valami kétség lehetne irántok, határozzák-meg.

10) A' két táboroknak ízélső vigyazóik között, semmi közösülés fenn nem állhat.

Német Birodalom.

A' Baváriai vidékek felette sokat szenvednek most, azért, hogy az egész Frantzia tábor ezekben fekszik. A' naturálékból álló temérdek requisitzió, sokkal feljül haladja a' kész pénzzül reájok vettetett 9 millió Livrákat. A' *Müncheni* fegyveres házból minden napokonn sok izekerek takarítják a' minden féle hadi kézületeket *Augsburgonn* keresztül *Alsátzia* felé.

Már 30 milliókra számláltatik az a' hadi Contributzió, a' melyet a' Frantzia vezérek a' Baváriai és Swéwiai Keriületekre vetettenek, a' hova még nintsenek számláltatva azok a' *requisitziók*, a' melyek a' Würtembergi tartományokat, úgy mondván, tsak nem egészfzen el-temetik. Az ezekre vettetett 12 milliókból álló kész pénz béli Contributzióon kívül, a' mely már tsak magában nintsen a' többi *Swéwiai* tartományokra vettetett summákhoz alkalmaztatva, azöideji egész aratásflok, és minden barmaik, minden ki-vétel nélkül, *requisitzióba* vétetődtek, és rész szerént *Stras-*

Burgba, rész szerént pedig Helvétziába takarítottak által. A' leg gazdagabb lakosoknak sem hagyatik egyéb reménségek, hanem, hogy az idegeneknél koduljanak kényeret.

Az *Anspachi* és *Bayreuthi* Prussus tartományokban, a' Frantzia seregeknek arra felé való közelítések alkalmatosságával, már el kezdettek volt a' Királyi seregek a' Királyi határ szélek' felé nyomulni, hogy az oda érkezhető ellenségnek a' demarkatziót ki-mutassák.

Nagy Britannia,

Mint orátori finomságot, úgy jegyzik meg a' *Sheridan* beszédében, melyről közelébb emlékeztünk, azt a' fogást, a' mellyel azt vitatta, hogy a' Királyt a' maga mostani Ministerjeinek megváltoztatására kellene kérni. Ki-léptek (azt mondja *Sheridan*) a' Király' Ministerjei a' mérseklettség' határjaiból, a' midön a' *Bonaparte*' személyes *characterének* nem kedvezvén az által magoknak az alkudozás' útját meg nehezítették. A' mikét a' Ministerek az ideji táborozásnak kezdete előtt a' *Bonaparte*' személyes tulajdonságairól megjegyzettenek volt (ézi úgy hozza elő *Sheridan* min: azon 6 okok között az egyiket, a' melyekre nézve a' Király' Ministerjei a' Frantzia országgal alkuba nem botsátkozhattanak), azoknak az ő maga-meg-esmértetése után nintsent több helyek; mivelhogy ő a' Frantzia orszagi fő hatalommal nem élt viszszá, hanem azt jó tételre fordította. Igaz az ugyan, hogy *Bonaparte* maga magát tette Diktatorrá: hanem éppen egy ilyen emberre volt Frantzia országnak szüksége, egy olyan időben, a' midön ennek az egész oda-lételtől kellett meg-mentődni. Ő az olta, hogy Frantzia országba viszszá jött, az emberiségnek inségeit ennyiheti igyekezte; a' barátjaival való szö-

vetséget meg tartotta; a' mesterségeket és tudományokat védelmezte; 's egy szóval: a' nagy emberi nevezetbez, just szerzett magának. Vagynak olyan idők, a' mikor bölts és szükséges dolog az embernek, a' maga ellensége' szemé yes virtusait meg ismerni. Ezen meg-változott környülállások között, gondólja *Sheridan*, hogy jó lenne egyszer az emberiséget meghalgtani, és a' békeffégről valójába gondolkodni.

A' *Pitt* feleletének a' *Sheridan*' szavaira való summája, ez volt: —

„Mind az, a' mit én (szoll *Pitt*) végig halgattam, ide megyen-ki, hogy: vagy a' Frantzia Respublikával helyben mingyár békefféget kössünk; vagy pedig kérni kell a' Királyt, hogy a' maga bizodalját továbbá a' Ministerekben helyheztesse. Egy tekintetben sem ér ez a' projectom leg kiifebbet is. Ez, valami ujj hirenn fundatik, a' mely egy *telegrafus* által tététt közönséggé, de a' melynek tökéletes és bizonyos volta felől még kételkedni lehet. De tegyük fel, hogy ez az egész hír tökéletes valóság légyen; azért tsakugyan nem szükség a' mi Szövetségesseinknek az ő véllünk való további együtt munkálodások felől kétségbe esnünk. Mi, ennél tízferte nagyobb veszedelmekből is menekedtünk már ki; fokkal nagyobb terheket háritottunk el magunkról; ki tudtuk fokkal zürzavarasobb állapotból is felyteni magunkat. A' Ministerek, soha sem helyheztessek a' külső segedelembe igen nagy bizodalmat; az ő kérdések mindenkör tsak ez volt: Oyanok e' a' környülállások, hogy mi a' békefféget, a' hadakozás' folytatásánál előbb be-tsülhesfük? Mi, gondos figyelmetefféggel megfontoltunk minden ebből folyó kárt és háznót; és tagadhatatlan meg történt dolgokból tsináltuk a' következeseket. Igerhettük-e' azon idők

ben mi magunk azt, hogy Szövetségeseinknek fegyvereik mindenkor szereztségek lélnének? Valóhadtunk-e' kezelleget a' felől, hogy őket semmi szereztsétlenség nem érheti? Nem azt mondtuk-e' fokkal inkább, hogy ha az ő állapotjuk leg rozsfizab módon fogna is végződni: nekünk tsakugyan nem kellene a' mi batarságunkat elvesztenuink? Ha szintén tanácsos volna is nekünk alkudozásba botsátkoznunk: ez a' projectom még most, tsakugyan hebehurgyaság lenne. Minden emberi tselekedeteket vézerelő böltsesség' princípiumai ellen való lépés lenne az, hogy mi az ellenség' tudósításaiból, mint kútfőből, addig határozást tennénk, míg a' barátjainktól várandó tudósításokat az ellenségtől jött hírekkel özfze hasonlitanók. Ha a' mi Szövetségeseinket egy oldalról szereztsétlenség érte is, nem lehetnek-e' ők más oldalonn szereztsésebbek? Mindenkor a' gyözedelmeskedő ellenség' részénn fog e' maradni a' gyözedelem? Nem szükség e' nekünk a' mi barátjainknak erejéről, további reménségekről, és magok meghatározáslokról tudósítást várunk? Ez a' projectom egyszeriben el-valosztana bennünket szövetségeseinktől, és a' békeslégre erőltetne, a' nélkül, hogy még tsak azt is tudhatnók, hogy az ellenség' kívánságai mik légyenek; minden hasznot Frantzia országnak mérő serpenyőjébe vetne, és bennünket meg fosztana azon eszközöktől, hogy a' tsatazást, hazánkra nézve ditsőségesen, és hasznoson végezhessek. En nem hihetem azt, hogy a' Britanniai Parlamentom ilyen tántorgó lépést tehellen, és hogy el-fel-éjtkezhessek arról, hogy mik voltunk mi, és mit tselekedtünk, hogy a' Jákobinus fegyvereknek ellenek állhassunk, és hogy a' közönséges ellenségnek rész szerént titkos mésterredéseinn, rész szerént nyilvánosságos erőszakoskodásainn, gyözedelmeskedhesünk. Tartsuk meg mi tovább is azt a' tulajdonságot,

a' mely az ő ditsőffégét és kevélységét formálja a' Britannus nemzetnek, és a' mely abban áll, hogy mi minden vizontagságokkal bátran és eltökéllettséggel izembe szállunk, és annak kiemenetelére figyelmezőnk."

Sheridan újra meg-fzollalván felelt valamit röviden a' *Pitt* Minifter' beszédére. Leg inkább arra kívánta figyelmetessé tenni a' Parlamentomot, hogy a' Királyi Ministérium mely igen megsalattatott légyen Frantzia országnak Finantz kútfejei iránt, a' melyeket már egészfszen kiüresedetteknek lenni gondolt, holott, ha ugy lett volna a' dolog, nem állita utott volna ő ki ezen esztendő béli háborura is olyan tsatázó erőt, a' milyent talám a' feljebb való esztendők közzül még egyikben is ki nem állitott. — Végezetre tsakugyan a' Minifter' részére hajlott a' Voxok' töbsege, u. m: a' kinek pártján 135, a' *Sheridan*' pártján pedig tsak 27 voxok voltak.

Elegyes Levelek.

Igaz e' vagy nem, elég hozzá, hogy a' külső levelekben ilyen levelezést olvastunk Senátor *Sieyes*, és Első Consúl *Bonaparte* között, ennek *Olofsz* országban való léte alatt:

„*Sieyes Bonapartéhoz*: — „

A' te politikádnak lehet-tlen hogy veszedelmes következései ne legyenek. Az Emigránsok, csoportonként jönnek-bé az országba: fel számlálta-e' jól azt a' következéft, a' melyet ily sok Royalistáknak, Nemeseknek, és Papoknak jelenléte, vonhat maga után?

„*Bonaparte Sieyeshez*: — „

„En katonának izülettetem, és Generálissá

lettem: ugy is halok meg, mint Generális. Ha Király lettem volna, mint Király ugy akarnek meghalni. Ha Pap volnék, az Oltár' zsámolya előtt kívánnék meghalni."

Don Chacon, St. Trinidad szigete béli volt Spanyol Gubernátor, Madrid városában a' mult Jan. 8-dikán agyon lövetett, mint haza áruló, azért, hogy ezen szigetet tavaly az Anglusoknak által adta.

A' Frantzia Országlo'szék' végzése szerént, a' volt Auszriai Belgium béli Emigránsok lassan-lassan mind ki fognak az Emigráns-lairomból töröltetni; mivelhogy a' békelségnek visszaterítésére ez is egy hathatos eszköznek gondoltatik lenni.

A' Tudományok' Nemzeti Institutuma Párisban a' következő kérdéseket terjesztette, megfelytés végett minden nemzetek béli tudósok' elibe:

1) Meg kell határozni anatómiai és kémiai próbák által azokat a' *phenomenonokat*, a' melyek bizonyos állatoknak, mint p. o. a' hőrtsöknek, güzünek, &c. téli alvásaikra nézve, az ő vérnek folyására, lélekzetekre, és erzékenyvoltokra nézve, észre vétetődhetnek; és hogy mi legyen ezen álmoságnak oka? 's-miért legyen tulajdon természet az, ezeknek az állatoknak?

(Determiner par des observations, & des expériences anatomiques & chimiques, quels sont les phénomènes de l'engourdissement que certains animaux, tels que les marmottes, les loirs &c. éprouvent pendant l'hiver, sous le rapport de la circulation du sang, de la respiration & de l'irritabilité: recherches quelles sont les causes de ce sommeil, & pourquoi il est propre a ces animaux.)

2) Szoros proba tételek által meg kell vizsgálni, hogy a' levegő égnék, a' világosságnak, a' viziek, és földnek, a' *vegetaláshoz* (a' plánták él-

tetéséhez) mitsida bé folyasok legyen?

(*Rechercher, par des expériences exactes, quelle est l'influence de l'air atmosphérique, de la lumière, de l'eau & de la terre dans la végétation.*)

3) Melyek légyenek azok az ismértető jelek, a' melyek a' plántáknak és állatoknak azokat a' *szubsztanciákat* (relzeiket), a' melyek a' kelés' (*fermentálás*)' eszközcül szolgálják, meg különböztesztik azoktól, a' melyekben a' ke és okoztatik?

(*Quels sont les caractères qui distinguent, dans les matières végétales & animales, celles qui servent de ferment, de celles les auxquelles font subir la fermentation.*)

4) Meg kell felyteni, hogy mitsoda bé-folyással légyenek a' *muzsika* és *declamálás* egymáshoz; és meg kell határozni, hogy miként lehessen a' declamálást a' muzsikához alkalmaztatni, úgy hogy a' *melodiának* (hangok' egyezésének) ne artson?

(*Analyses les rapport, qui existent entre la musique & la déclamation Déterminer les moyens d'appliquer la déclamation a la musique, sans nuire a la mélodie.*)

A' 3 elsőbb kérdések megfelytésiért valo jutalom, egy egy *Kiliogram* (3 és $\frac{1}{2}$ Bétsi Márk) — az utolsóért pedig egy 5 *Hectogram* (1 és $\frac{3}{4}$ Bétsi Márk) nehézségű, arany medály.

Harmadzfiori Hiradás.

Tek. Székes Fejét Vármegyében, Szekes Fejér Sz. Kir. Várashoz két oráni földre, *Pusztá Felső Somlon*, Koller Jósef Arendator Urnál, mint egy 700 darab, három, harmadfél és egy osztondós Spanyol fajzatú kosok találtatnak eladóok. A' kiknek tehát tettezni fog azokat vagy egy áta ylyában, vagy darabonként meg venni, ne sajnálják magokat, vagy a' nevezett Arendator Urnál, vagy a' Csász. és Kir. Szekes-Fejésvári Posta Hivatalnál jelenteni.

P. D.